

Ερωτηματικές προτάσεις

Ερωτηματικές ονομάζουμε τις προτάσεις που χρησιμοποιούμε, συνήθως, για να ζητήσουμε μια πληροφορία . Στον γραπτό λόγο προσθέτουμε ερωτηματικό.

ΕΙΔΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Ευθείες ερωτήσεις : Διατυπώνεται άμεσα ή έμμεσα μια ερώτηση . Είναι κύριες / ανεξάρτητες προτάσεις . Εισάγονται με ερωτηματικές αντωνυμίες ή με ερωτηματικά επιρρήματα. π.χ Πώς σε λένε;

Πλάγιες ερωτήσεις: είναι ερωτήσεις που ο ομιλητής μεταφέρει σε κάποιον άλλον.

π.χ Ρώτησε το κοριτσάκι πώς το λένε.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΗΤΗ

Γνήσιες ερωτήσεις : ζητάμε πληροφορίες π.χ Πώς μπορώ να πάω στο φαρμακείο;

Ρητορικές ερωτήσεις : Διατυπώνουμε με έμφαση μια κρίση χωρίς να ζητάμε απάντηση. π.χ Δεν είναι προτιμότερο να πάμε κάπου πιο ήσυχα;

Ερωτήσεις προσαγής : Ουσιαστικά διατυπώνουν με ευγένεια κάποια προσαγή ή παράκληση . π.χ Μου δίνεις τις σημειώσεις σου;

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΠΟΥ ΕΠΙΔΕΧΟΝΤΑΙ

Ολικής άγνοιας (κλειστές) : η απάντηση αναφέρεται στο περιεχόμενο όλης της πρότασης και είναι μονολεκτική (ναι, όχι, πιθανόν, ίσως....) π.χ Σου αρέσουν οι φακές;

Μερικής άγνοιας (ανοιχτές) : η απάντηση αναφέρεται σε ένα μέρος του περιεχομένου της πρότασης. π.χ Τι μπορεί να είναι στο συντακτικό οι δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις;

Εισάγονται με ερωτηματικές αντωνυμίες και επιρρήματα .

Μια ερώτηση μπορεί να είναι διμελής , δηλαδή να αποτελείται από δύο ερωτηματικές προτάσεις που **συνδέονται με τον διαχωριστικό σύνδεσμο ή** . π.χ Θα πάμε για φαγητό ή για ποτό;

Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις

Όταν ένας ομιλητής μεταφέρει μια ευθεία ερώτηση σε κάποιον άλλο, τότε λέγεται πλάγια ερώτηση ή πλάγια ερωτηματική πρόταση.

Οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις είναι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις και:

1. Εξαρτώνται:

από ρήματα που σημαίνουν ερώτηση, απορία, αμφιβολία, γνώση, αίσθηση κ.λπ., π.χ. ρωτώ, εξετάζω, απορώ, θαυμάζω, αμφιβάλλω, λέω, εξηγώ, σκέφτομαι, δείχνω, θυμάμαι, γράφω, βλέπω, κοιτάζω, μαθαίνω, πληροφορούμαι, ακούω, υποθέτω, μαντεύω, καταλαβαίνω, υπολογίζω, προσπαθώ, πασχίζω κ.ά.

2. Χρησιμοποιούνται:

α. ως αντικείμενο, π.χ.

- Ρώτησε **τι ώρα είναι**.
- Υπολόγισε **πόσο κάνουν όλα αυτά**.
- Δεν ξέρω **τι να πω**.

β. ως υποκείμενο, σε απρόσωπα ρήματα ή εκφράσεις π.χ.

- Είναι απίστευτο **πόσο με ταλαιπωρείς**.
- Είναι ανεξήγητο **πώς δουλεύει αυτή η μηχανή**.
- Είναι ζήτημα **αν έφαγε μισό πορτοκάλι**.

γ. ως επεξήγηση **ουσιαστικών** με συγγενική σημασία με παραπάνω ρήματα, **δεικτικών** και **αόριστων** αντωνυμιών, π.χ.

- Στην **ερώτηση** μου, **αν θα έρθει μαζί μας**, δεν απάντησε.
- **Αυτό** δεν καταλαβαίνω, **πού γυρνάει τέτοια ώρα**.
- **Κάτι** σκέφτηκα, **μήπως τα κάνει όλα αυτά επίτηδες**.

3. Διακρίνονται:

σε πλάγιες ερωτηματικές **ολικής άγνοιας** και **μερικής άγνοιας**, ανάλογα με την απάντηση που επιδέχονται. (Δες θεωρία παραπάνω.)

(Για να βρούμε σε ποια από τις δύο κατηγορίες κατατάσσονται, μετατρέπουμε την πλάγια ερώτηση σε ευθεία, π.χ.

1ο παράδειγμα: Πλάγια ερώτηση: «Είναι ζήτημα αν έφαγε μισό πορτοκάλι»

Μετατροπή σε ευθεία: «Έφαγε μισό πορτοκάλι;»

Η απάντηση που θα δώσουμε είναι ή "ναι" ή "όχι"

Απαντήσαμε με ναι ή όχι, άρα είναι ολικής άγνοιας.

2ο παράδειγμα: Πλάγια ερώτηση: «Με ρώτησε τι ώρα είναι.»

Μετατροπή σε ευθεία: «Τι ώρα είναι;»

Η απάντηση που θα δώσουμε θα είναι περίπου έτσι: "Η ώρα είναι 10.00".

Δεν απαντήσαμε με ναι ή όχι, άρα είναι μερικής άγνοιας.

4. Εισάγονται:

α. όταν είναι **ολικής άγνοιας** με το ερωτηματικό μόριο αν ή το μη, μήπως, μην τυχόν

Είναι ζήτημα αν έφαγε μισό πορτοκάλι.

Ρώτα τον περιπτερά μήπως ξέρει την οδό Αριστοτέλους.

β. όταν είναι **μερικής άγνοιας** με τις ερωτηματικές αντωνυμίες τι, ποιος, πόσος ή τα ερωτηματικά επιρρήματα πού, πότε, πώς, πόσο, άραγε, τάχα κ.λπ. ή το σύνδεσμο γιατί.

Με ρώτησε τι ώρα είναι.

Ο αστυνομικός κατάλαβε ποιος ήταν ο ένοχος.

Πρέπει να μου πεις πού θα πάτε.